

FINN FILMNAPOK

Friss fintorok

PAZÁR SAROLTA

A FINN FILMNAPOK KILENCEDIK ALKALOMMAL IS IZGALMAS FILMES VÁLOGATÁSSAL VONZOTTA NÉZŐIT A TOLDI MOZIBA.

A Magyarországon tizenhatodik éve működő Finn Intézet (FinnAgora) idén februárban is garantálta, hogy remek meritést kapjunk a friss finn filmtermésből. A vetítéssorozat keretében rövidfilmeket, egy dokumentumfilmet, Hannu Karjalainen, képzőművész-zenész audiovizuális előadását, videóinstallációit és hét játékfilmet tekinthetett meg a finn mozgóképek iránt érdeklődő közönség. A válogatás az utóbbi két évben bemutatott filmekből szemezgetett, igazi csemegéket kínálva az ötnapos fesztivál alatt. A rövidfilmes összeállításban ugyanúgy feltűntek a Finnországban élő kisebbségi svéd anyanyelvű filmesek munkái, mint az anyaság iránti ellenérzéseit leküzdeni nem akaró, férfiakat lemészároló főhősnő is. Két brüsszeli kislány barátságának próbatételeiről szóló dokumentumfilm arról, hogy hogyan fedezik fel saját környezetüket, milyenek képzelik el az isteneket és milyen fenyegetően lengi körül őket a félelem, miután a közeli metróállomáson felrobban egy pokolgép (*Molenbeek istenei*). A játékfilmek között Maria Åkerblom 1910-es években alapított vallási szektájának végnapjait két végletekig különböző lány találkozásán és barátságán keresztül bemutató kószműös dráma, a *Maria paradicsoma* (*Marian Paratiisi*) – A szektavezér és az általa irányított lány- és anyafigurák tökéletesen illeszkednek a mustra többi rövid- és játékfilmében is szembetűnő, különösen markáns és szélsőséges nőalakok felbukkanásához.

Igen erős női karakterre építette fel Miia Tervo a Filmnapokat megnyitó *Aurorát*. A rendezőnő törekvése, miszerint címszereplőjét kirángatja finn filmekben megszokott konzervatív nőábrázolásból, maradéktalanul sikerült. A huszonéves

öntörvényű lány, aki apjától egyedül alkoholproblémáit örökölte, a külvárosi panelek között kótyavetyéli el fiatalságát, egészen addig, amíg a sors Darian közelébe nem sodorja. A kislányával Irakból menekült férfinak két választása van, hogy gyereket biztonságban tudhassa Finnországban: vagy öngyilkos lesz vagy feleségül vesz egy finn nőt. Összes pénzét odaigéri Aurorának, ha megtalálja neki leendő aráját. Aurora lassan ismeri fel, hogy nem egy jópofa fogadról van szó, hanem komoly téttel bíró üzletet ajánl a kétségbeesett férfi. Csetlés-botlásaik ellenére összehozza kettejüket a magány és a kilátástalanság, miközben igazán szép és őszinte érzések törnek felszínre a hebehurgya Aurora és a végtelenül makacs Darian lelkéből. Noha a film társadalmi és politikai kérdéseket feszeget, hiszen a sarkkörügettőben anyagi gondokkal küzdő, kilátástalan jövőjű nővel és a menedékjogot hiába remélő bevándorlóval foglalkozik, Tervo azonban becsempészi filmjébe a morbid humort, és az egyszer pajkos, máskor szánalmas kirohanások között lavírozó lány karaktere mellé mulatságos mellékszereplőket állít, ezzel oldva az égető kérdések feszültségét.

A fiatal színésznő, Mimosa Willamo nemcsak a panelrengeteg alkoholpárás hercegnőjét alakítja brilliánsan, hanem Mikael Syrjälä *Elvis & Onerva* című filmjében is nagyszerű. Aurora tökéletes pandantja az apjával új városba költöző, visszahúzódó és ártatlan, tizenhat éves Onerva. Beilleszkedése a kisvárosi középiskolába ugyan zökkenőmentes, és hamar rátalál barátokra, sőt szerelemre is, de barátja, Elvis meggondolatlan, felvágós hazugsága, hogy lefeküdt a lánnyal, feldúlja életét. Hiába derül fény az igazságra, Onerva őszinte nyitottsága és

bizalma elvész közös történetük végére, amikor közli a fiúval, hogy apjával újra költöznek. Nem a kamaszszerelemről, közösségbe tartozásról, csalódásról és bizonytalanságról szóló klasszikus felnőtté válás történet az, ami igazán izgalmas Syrjälä filmjében, mint inkább a film háttérül felfestett pannó a finn középiskolások szexhez, alkoholhoz, drogokhoz való viszonyáról és az üres szülő-gyerek kapcsolatokról. Ekkor persze még nem sejti az óvatlan néző, hogy a fesztivált – korántsem optimistán – záró *Hülye fiatal szívben* (*Hölmö Nuori Sydän*) a kamaszélet sokkal sötétebb és kontrasztosabb rajzolatát fogja vizontlátni. Selma Vilhunen filmje nagyjából ugyanabba a külvárosi panelvilágba kalauzol minket, ahol Aurora már korábban végigbukdácsolt túsarkújában. Kiira és Lenni tizenöt évesek és összejöttek egy buliban. A második randin a lány elárulja a neki éppen tojásrántottát sütő srácnak, hogy terhes. Kiira, a kékrózsaszín hajú, iskolai tánccsapatot vezető, nagy népszerűségben ficáncoló lány és a nyeszlett, kislípus testű, iskolatársai szecsckáztatásának folyamatosan áldozatul eső Lenni felettébb furcsa párt alkot, de mindkettő csonka családban, nyomott keserűségben kallódó kamasz, akiknek a gyerek megtartása és felnevelése kínál kitörési lehetőséget a saját nyomorukból. Ezt persze nem gondolják át alaposan és a felelősség vállalása elég későn tudatosul bennük. Főleg Lenniben, akit anyja nevel, így apafigura híján a középkorú Janne-ban talál pártfogóra, aki a lakótelepi extrém szélsőjobboldali, bevándorlásellenes bunyós csapatba tereli a fiút. Amíg Kiira képes néhány bátortalan lépést tenni a felelősségvállalás és szülővé válás felé, addig Lenni a radikalizálódás irányába rohan és végül csak a szülés közben fellépő komplikáció parancsol megálljt az esztelen ámokfutásnak. A *Hülye fiatal szív* tūpontosan határolja körül a panel-lakásokból feltörő indulatokat és szenvtelenül mutatja be annak elbukásra kárhozott lakóit.

A családon belüli idegenséget legalaposabban *Az emberi oldal* (*Ihmisen osa*) járja körül. Juha Lehtola szatírája Kari Hotakainen népszerű regényének adaptálása, de kísértetiesen hasonlít Giuseppe Tornatore Marcello Mastroiannival készített 1990-es filmjére, a *Mindenki jól vanra*. A három testvér hazugságokból évek alatt felépített légvára – legyen szó

